

อุปลักษณเชิงมนนทศนบพในภาษาไทย
Conceptual Metaphors of Sin in Thai

ธนพล เอกพจน¹

Dhanaphon Eakpochana¹

Received: September 30, 2022

Revised: December 14, 2022

Accepted: December 25, 2022

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Rajabhat Mahasarakham University

(Email: matomtuk@hotmail.com)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปคำอุปลักษณ์และอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์บาป ในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน เก็บข้อมูลรูปคำอุปลักษณ์บาปจากห้องสนทนาในหมวดหมู่ “ศาสนา” บนเว็บไซต์พันทิป ผลการวิจัยพบรูปคำอุปลักษณ์บาปจำนวน 158 รูปคำ สะท้อนอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในมุมมองผู้ใช้ภาษาไทยจำนวน 5 มโนทัศน์ ได้แก่ [บาป คือ สสารที่มีปริมาณวัดตวง] [บาป คือ พืช] [บาป คือ สิ่งสกปรก] [บาป คือ โรค] และ [บาป คือ ไฟ] ผลการวิจัยสะท้อนระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีมุมมองเชิงลบต่อบาปว่าเป็นสิ่งไม่ดีที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์

คำสำคัญ: บาป, ภาษาศาสตร์ปริชาน, รูปคำอุปลักษณ์, เว็บไซต์พันทิป, อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

Abstract

The objective of this research was to analyze metaphorical expressions and conceptual metaphors associated with sin in Thai language according to cognitive linguistics. Data was collected from chat room in category of religion on Pantip website. The results found 158 metaphorical expressions revealed 5 conceptual metaphors of Thais; sin is a measurable matter, sin is plant, sin is sewage, sin is a disease and sin is fire. The results pointed that the conceptual systems of Thais which are considered as negative perspectives toward sin are bad things affecting to their ways of life.

Keywords: Sin, Cognitive Linguistics, Metaphorical Expressions, Pantip Website, Conceptual Metaphor

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาอุปลักษณ์ขยายขอบเขตการวิจัย โดยไม่ได้ศึกษาอุปลักษณ์ในมุมมองเดิมที่เน้นการอธิบายรูปภาพา ความหมายและความงามที่ปรากฏในวรรณคดี วรรณกรรมและงานประพันธ์ของกวีเท่านั้น แต่มุ่งศึกษาอุปลักษณ์จากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและพยายามอธิบายกระบวนการเปรียบเทียบในระดับโนทัศน์ที่มีความซับซ้อนของมนุษย์ (ชัชวดี ศรลัมพ์, 2548) เรียกการศึกษา อุปลักษณ์มุมมองใหม่นี้ว่า “อุปลักษณ์ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน” ที่เสนอโดยนักภาษาศาสตร์ ปริชานสองคน คือ เลคอฟฟ์ และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) มีแนวคิดว่า ภาษาเป็น ภาพสะท้อนระบบความนึกคิดของมนุษย์ และอุปลักษณ์ไม่ได้เป็นสิ่งที่พบในการใช้ภาษาอย่างเดียว แต่อุปลักษณ์เป็นกระบวนการในระบบความคิด เพราะก่อนที่ผู้ใช้ภาษาจะถ่ายทอดภาษาในเชิงอุปลักษณ์ในรูปแบบภาษาพูดหรือภาษาเขียนจะต้องผ่านกระบวนการคิดเชิงเปรียบเทียบในระบบปริชานก่อน อุปลักษณ์เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งที่มีความเป็นนามธรรมเรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบ” ด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือ “แบบเปรียบ” เพื่อสื่อความหมายและทำความเข้าใจโนทัศน์ที่ซับซ้อน ทั้งนี้ เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) แบ่งอุปลักษณ์เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณ์รูปคำเรียกว่า “รูปคำอุปลักษณ์” (Metaphorical Expressions) คือ รูปคำที่แสดงการเปรียบเทียบ สิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่งหนึ่ง และอุปลักษณ์ในความคิด เรียกว่า “อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์” (Conceptual Metaphor) คือ ความคิดเชิงเปรียบเทียบในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษา โดยเกิดจากกระบวนการถ่ายโยงความหมาย (Mapping process) เชื่อมโยงคุณสมบัติหรือลักษณะเด่นบางประการ (Salience Feature) เพื่อสื่อความเข้าใจเชิงเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นนามธรรมผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่มาจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์จะสะท้อนผ่าน “รูปคำอุปลักษณ์” ในบริบทการใช้ภาษา

การศึกษาอุปลักษณ์ในมุมมองของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff &

Johnson, 1980) มุ่งศึกษาความคิดของมนุษย์ผ่านการวิเคราะห์รูปภาษา ได้รับความนิยมนักภาษาศาสตร์ทั่วโลก เป็นเวลามากกว่า 40 ปี ในวงวิชาการด้านภาษาและภาษาศาสตร์ประเทศไทยปรากฏการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานอย่างแพร่หลาย ส่วนใหญ่ใช้แนวคิดของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) เป็นหลักในการวิเคราะห์ โดยศึกษาในประเด็นทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน เช่น อุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมือง (อุษา พุดธิชัยบุญ, 2544 ; รัชนิยา กลิ่นน้ำหอม, 2551) อุปลักษณ์เกี่ยวกับมนุษย์ เช่น ผู้หญิง ผู้ชาย ครู เมียหลวง เมียน้อย (มิรินต้า บุรุงโรจน์, 2548 ; หทัยวรรณ มณีวงศ์, 2555 ; พิษญาวิ ทองกลาง และทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ, 2564 ; สาธิต ทรงทรัพย์, 2564) อุปลักษณ์เกี่ยวกับโรค อาทิ โรคมะเร็ง โรคทางความงาม โรคซึมเศร้า โรคระบาดจากไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 (วรวรรณา เพ็ชรกิจ, 2551 ; จันทิมา อังคพณิชกิจ อธิชาติ โรจนะหัสติน และทรงพล อินทเศียร, 2563 ; ธนพล เอกพจน์ และวิรัช วงศ์นันทวัฒนา, 2562 ; ธนพล เอกพจน์ วิรัช วงศ์นันทวัฒนา และปานัน ปลั่งเจริญศรี, 2563) นอกจากนี้ยังพบการศึกษาอุปลักษณ์ในประเด็นทางศาสนา เช่น กิเลส ความทุกข์ กรรม บุญ (วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ, 2555 ; ธนพล เอกพจน์, 2558 ; อำนาจ ปักสาสุข, 2559 ; เอกพล ดวงศรี, 2561)

งานวิจัยที่พบนอกจากสะท้อนปรากฏการณ์ทางภาษาอาทิการใช้รูปคำ ความหมาย ลักษณะการเปรียบเทียบแล้ว ยังสะท้อนมุมมองของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อสรรพสิ่งต่าง ๆ จากการทบทวนงานวิจัย พบว่า ประเด็นการศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับศาสนาในภาษาไทยจำกัดศึกษาเฉพาะบางประเด็น ได้แก่ กิเลสความทุกข์ กรรม และบุญ พิจารณายังมีแนวคิดทางศาสนาอื่น ๆ ที่น่าสนใจวิเคราะห์อุปลักษณ์ พบว่า “บาป” เป็นแนวคิดทางศาสนาที่ยังไม่ปรากฏการศึกษาอุปลักษณ์ในภาษาไทย อย่างไรก็ตาม ในวงวิชาการต่างประเทศปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์บาป ดังงานของ คุซซอค (Kuczok, 2018) ทำวิจัยเรื่องอุปลักษณ์เกี่ยวกับบาปในพระคัมภีร์ไบเบิล ฉบับภาษาอังกฤษตามแนววรรณศาสตร์ปริชาน (The biblical metaphors of sin: a cognitive-semantic perspective on

the English version of the Bible) พบอุปลักษณ์เชิงมนโทษันในมุมมองผู้ใช้ภาษาอังกฤษจำนวน 7 มโนทัศน์ ได้แก่ การเปรียบบาปเป็น ภาระ (Carrying a Burden) คราบสกปรกหรือสิ่งเจือปน (Stain or Impurity) สิ่งกีดขวางการเดินทาง (Impeding Progress During a Journey) หนี้ (Debt) ทาส (Slavery) ไบรรทัด (Ruler) และศัตรู (Enemy) นอกจากนี้ยังพบงานของ โอไวเอร์ดู (Owired, 2021) ที่ศึกษา อุปลักษณ์บาปคือบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิล (Sin is a Person: Some Ontological Metaphors in The Bible) พบอุปลักษณ์เชิงมนโทษันที่เปรียบบาปเป็นบุคคล 5 กลุ่ม ได้แก่ พระราชา (King) เจ้านาย (Master) ผู้ปกครอง (Lord) แม่ (Mother) และเด็ก (Child)

งานวิจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมุมมองเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับบาปในสังคมตะวันตก เพื่อให้เห็นลักษณะร่วมและลักษณะต่างของอุปลักษณ์เชิงมนโทษันในต่างสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอุปลักษณ์เชิงมนโทษันบาปในภาษาไทย เนื่องจาก “บาป”² เป็นการกระทำที่ไม่ดี เป็นการกระทำทางกาย วาจา ใจที่ผิดต่อหลักคำสอนทางศาสนา ส่งผลให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน บาปจึงเป็นมนโทษันเชิงลบที่ซับซ้อน แม้จะมีการอธิบายและให้คำนิยามไว้ แต่ยังเป็นคำที่สื่อความหมายเชิงนามธรรม เข้าใจยาก ผู้ใช้ภาษาไทยจึงทำความเข้าใจมนโทษันบาปด้วยมนโทษันอื่นที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่า โดยเชื่อมโยงลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกัน จากการสำรวจพบว่า ในภาษาไทยกล่าวถึงบาปในเชิงเปรียบเทียบหลายมนโทษันดังตัวอย่างต่อไปนี้

² “บาป” หมายถึง ความชั่ว, ความร้าย, ความชั่วร้าย, กรรมชั่ว, กรรมลามก, อุกตกรรมที่ส่งผลถึงความเดือดร้อน, สภาพที่ทำให้ถึงคดีอันชั่ว, สิ่งที่ทำให้จิตให้ตกสู่ที่ชั่ว คือ ทำให้เลวลง ให้เสื่อมลง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2554) นอกจากนี้ยังหมายถึง การกระทำผิด หลักคำสอนหรือข้อห้ามในศาสนา, ความชั่ว, ความมัวหมอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ส่วน นววรรณ พันธเมธา (2555) จัดให้ “บาป” อยู่ในหมวดความหมายสิ่งที่เป็นผลต่อความเป็นไปในชีวิต และการกระทำ หมายถึง การกระทำผิดหลักคำสอนในศาสนา หรือ ความผิดความชั่วจากความหมายเหล่านี้จึงเห็นได้ว่า “บาป” เป็นการกระทำที่ไม่ดี การกระทำทางกาย วาจา ใจที่ผิดต่อหลักคำสอนทางศาสนา ส่งผลให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน

(1) “ร้อนรนในหัวใจ ถูกไฟบาปเผาจนทรมานจะแอยู่แล้ว”

(you4lucky : 2560)

(2) “บาปเป็นของสกปรก จะทำให้ใจของเราเศร้าหมอง จึงไม่ยอมทำบาป”

(atmnumbe : 2556)

(3) “...ยกโทษบาปและชำระบาปให้ (ล้างบาปออกจากใจ) ใจก็จะสะอาดปราศจากบาป”

(สมาชิกหมายเลข 1157092 : 2562)

(4) “อีกฝ่ายที่กระทำปณาดิบาตเบียดเบียนชีวิตผู้อื่นเพื่อ ให้ตัวเองได้ ลี้มรสและกินอร่อย ตัวฆาตรกร ผู้ฆ่า ที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดของผู้ฆ่า ได้ สร้างเมล็ดบาป ของปณาดิบาตไว้”

(สมาชิกหมายเลข 4258283 : 2563)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏการเปรียบเทียบบาปเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ ดังเห็นได้จากรูปคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏในตัวอย่างแรก แสดงการเปรียบเทียบบาปเป็นไฟ ดังรูปคำอุปลักษณ์ที่สื่อความหมายเกี่ยวกับไฟ ลักษณะของไฟและผลกระทบจากไฟ ได้แก่ คำว่า “ไฟ” “เผา” “ร้อนรน” ตัวอย่างที่ 2 และ 3 เปรียบเทียบบาปเป็นสิ่งที่สกปรกที่ต้องขจัดให้หายไปจากร่างกายและจิตใจ ดังรูปคำ “สกปรก” “ล้าง” “ชำระ” และในตัวอย่างที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบบาปเป็นพืชที่ไม่สร้างประโยชน์ต่อมนุษย์ ดังรูปคำในบริบท “เมล็ด” รูปคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏเป็นเครื่องยืนยันให้เห็นอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ในระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อบาปด้วยการผูกโยงสรรพสิ่งที่รับรู้และมีประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมาทำ ความเข้าใจเชิงเปรียบเทียบ

ตัวอย่างที่ปรากฏเป็นเพียงบางส่วนของหลักฐานทางภาษาที่พบเท่านั้น จากการสำรวจพบว่าในภาษาไทยปรากฏการเปรียบเทียบบาปด้วยมนทัศน์อื่นอีกหลายมนทัศน์ ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจมุมมองของ ผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อมนทัศน์บาป

รวมทั้งขยายขอบเขตการศึกษาอุปลักษณะในประเด็นทางศาสนา ให้กว้างขวาง และลุ่มลึกยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางการศึกษาแนวคิดทางศาสนาด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงศึกษาอุปลักษณะเชิงมนทัศน์บาปในภาษาไทยตามแนวคิดการศึกษาอุปลักษณะของเลคอฟฟ์ และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) โดยศึกษาข้อมูลจากห้องสนทนา “ศาสนา” ซึ่งเป็นห้องสนทนาสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับแนวคิด หลักปฏิบัติทางศาสนาบนเว็บไซต์พันทิป (<https://pantip.com/forum/religious>) เพื่อสะท้อนแง่มุมภาษาและระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาในสังคมไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์รูปคำอุปลักษณะและอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ “บาป” ในภาษาไทย

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน และการศึกษาอุปลักษณะในประเด็นเกี่ยวกับศาสนา
2. การคัดเลือกแหล่งข้อมูลการวิจัย งานวิจัยนี้ศึกษาภาษาจากแหล่งข้อมูลบนสื่ออินเทอร์เน็ต คือ ฐานข้อมูล “Search Engine Smart Office” บนเว็บไซต์พันทิป (<https://pantip.com/>) เนื่องจากเป็นเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียง เปิดให้บริการเป็นเวลากว่า 20 ปี³ ตลอดจนเป็นสื่อกลางการ

³เว็บไซต์พันทิป ก่อตั้งโดยคุณวันฉัตร ผดุงรัตน์ เมื่อปี พ.ศ. 2539 เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการห้องสนทนา แบ่งปันความรู้ในหัวข้อต่าง ๆ มีการปรับปรุง พัฒนา ปัจจุบันยังเปิดบริการและได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง (Nokkaew, 2560)

แสดงออกทางภาษาที่เข้าถึงบุคคลทุกเพศทุกวัย สามารถเป็นตัวแทนการใช้ภาษาจริง เนื่องจากมีลักษณะการให้บริการในรูปแบบกระดานสนทนาที่ผู้ใช้บริการสามารถแสดงความคิดเห็นในหัวข้อที่สนใจ เว็บไซต์พันทิปมีห้องสนทนาให้บริการมากกว่า 30 ห้อง งานวิจัยนี้วิเคราะห์อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์บาปในภาษาไทยจึงเลือกศึกษาจากห้อง “ศาสนา” (<https://pantip.com/forum/religious>) เนื่องจากเป็นห้องสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทางศาสนา หลักธรรม และหลักปฏิบัติต่าง ๆ จึงสามารถสะท้อนปรากฏการณ์ทางภาษาตลอดจนมุมมองต่อมโนทัศน์บาปในสังคมไทยได้

3. การคัดเลือกข้อมูล ผู้วิจัยเลือกหมวดหมู่ห้องสนทนา “ศาสนา” และสืบค้นคำสำคัญ “บาป” ในฐานข้อมูล “Search Engine Smart Office” จากนั้นคัดเลือกและรวบรวมรูปคำอุปลักษณะบาป โดยพิจารณาจากองค์ประกอบหรือโครงสร้างของอุปลักษณะ โดยจะต้องปรากฏ “แบบเปรียบ” (Source Domain) และ “สิ่งที่ถูกเปรียบ” (Target Domain) แบบเปรียบ คือ แบบของการเปรียบเทียบเป็นมโนทัศน์ที่รับรู้เข้าใจทั่วไป สะท้อนผ่านรูปคำอุปลักษณะในวงความหมายที่สื่อความในเชิงรูปธรรม เช่น “คราบบาปติดอยู่ภายในใจหล่อน” คำว่า “คราบ” เป็นคำในวงความหมายสิ่งสกปรกเป็นแบบเปรียบที่นำมาอธิบายสิ่งที่ถูกเปรียบ คือ บาป ซึ่งเป็นมโนทัศน์ที่ซับซ้อน ให้สื่อความกระจ่างชัดขึ้น นอกจากนี้ ยังพิจารณาจากรูปคำเชื่อมอุปลักษณะ เช่น คำว่า คือ เป็น ฯลฯ ที่ปรากฏในบริบทหรือการละคำเชื่อมอุปลักษณะ แต่ต้องมีคำแสดงแบบเปรียบปรากฏอยู่ ดังตัวอย่างข้างต้นคือคำว่า “คราบ” สื่อการเปรียบเทียบว่าบาปเป็นสิ่งสกปรกที่มนุษย์ต้องชำระล้างให้หมดไป และในงานวิจัยนี้รับรูปคำอุปลักษณะที่พบ 1 ครั้ง นับเป็น 1 คำ ไม่นับความถี่การปรากฏซ้ำของรูปคำ อนึ่ง ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือก และเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2565 และในการยกตัวอย่างข้อมูลในการวิจัย อาจมีการใช้ภาษาบกพร่องด้านการสะกดคำ เนื่องจากต้องการคงความสมบูรณ์ของข้อความผู้ใช้ภาษา จึงมิได้ปรับ

ภาษาในข้อความให้ถูกต้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์รูปคำอุปลักษณบาป โดยจัดกลุ่มรูปคำที่นำมา เปรียบเทียบกับบาปตามวงความหมาย ในการจัดกลุ่มความหมายจะต้องปรากฏรูปคำอุปลักษณไม่ต่ำกว่า 10 รูปคำ เมื่อจัดกลุ่มรูปคำอุปลักษณแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) หนังสือคลังคำ ของ นววรรณ พันธุมธธา (2555) ร่วมกับการพิจารณาบริบทคำแวดล้อมและวิเคราะห์ลักษณะเด่นที่เหมือนกันระหว่างแบบเปรียบและสิ่งที่ถูกเปรียบ (บาป) หลังจากนั้นวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาจากวงความหมายต้นทางหรือแบบเปรียบ ไปยังวงความหมายปลายทางหรือสิ่งที่ถูกเปรียบ โดยแสดง ผังจำลองความคิดเชิงเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาในมุมมองของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (1980)

5. ดำเนินการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด อภิปรายผล และเสนอแนะการวิจัย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้ภาษาไทยนำสรรพลึงต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งหล่อหลอมจากประสบการณ์ที่รับรู้ในชีวิตประจำวันมาทำความเข้าใจเชิงเปรียบเทียบกับมโนทัศน์บาปให้สื่อความเข้าใจง่ายขึ้นในด้านลักษณะทางกายภาพ รูปลักษณ สะท้อนให้เห็นจากรูปคำอุปลักษณในกลุ่มข้อมูล ผลการวิจัยพบรูปคำอุปลักษณบาปจำนวน 158 รูปคำ ชุดคำที่ปรากฏสื่อความหมายและสะท้อนให้เห็นอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทย จำนวน 5 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สสารที่มีปริมาณวัดตวง มโนทัศน์พืช มโนทัศน์สิ่งสกปรก มโนทัศน์โรค และมโนทัศน์ไฟ เรียงลำดับตามการปรากฏรูปคำอุปลักษณจากมากไปหาน้อย ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1. อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ สสารที่มีปริมาณวัดตวง]

อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ สสารที่มีปริมาณวัดตวง] เป็นมนทัศน์ที่เกิดจากการนำคำที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับสสารที่มีปริมาณวัดตวงมาใช้เป็นอุปลักษณะ ผลการศึกษาพบรูปคำอุปลักษณะ มากที่สุด เป็นจำนวน 61 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 38.60 เช่น บาปใหญ่ บาปหนา บาปเล็ก บาปขนาดมหึมา บาปหนามาก ตะกอนบาป บาปมากขึ้น บาปน้อยลง บาปหนัก บาปเบา ปริมาณ บาป บาปลด บาปเจือจาง บาปก้อนใหญ่ บาปขนาดใหญ่ ก้อนบาป บาปเพิ่มพูน บาปลดลง บาประดับเล็ก บาปเพิ่มสูง ความเข้มข้นของบาป สัดส่วนบาป บาปลดหลั่น บาปร้อยเปอร์เซ็นต์ บาป 40 % ฯลฯ รูปคำอุปลักษณะที่ปรากฏแสดงความหมายเกี่ยวกับรูปลักษณะของสสาร และรูปคำแสดงปริมาณหรือขนาดของสสาร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 “การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตนั้นเมื่อทำมากเข้าจะเป็นก้อนบาปขนาดใหญ่เหมือนดินพอกหางหมูจะมีผลทำให้ทำมาหากินไม่ขึ้น การเงินฝืดเคือง”

(สมาชิกหมายเลข 1293090 : 2557)

ตัวอย่างที่ 2 “น่าจะบาปหมดนะ แต่สัดส่วนก็ลดหลั่นกันไป”

(สมาชิกหมายเลข 721391 : 2558)

ตัวอย่างที่ 3 “ผมมีบุญ 60 เปอร์เซนต์ บาป 40 เปอร์เซนต์ อย่างนี้จะต้องชดใช้กรรมที่ทำมาก่อนแล้วไปสวรรค์หรือเปล่าครับ”

(สมาชิกหมายเลข 3173554 : 2559)

ตัวอย่างที่ 4 “ฆ่าเพื่อให้ทุกคนเป็นสุข นั้นก็อาจเหมือนพระโพธิสัตว์บางองค์ ที่สร้างบารมีแต่ไม่ประกอบด้วยปัญญา ซึ่งหากยังคงทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ คือ บาปเพิ่มพูนไปเรื่อย ๆ ย่อมไม่มีทางได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แน่نون”

(หัตถ์ฝัน : 2560)

ตัวอย่างที่ 5 “เป็นเรื่องยากที่คนึงจะไม่ทำบาป แต่บาปก็มีตั้งแต่บาปเล็ก ไปถึงบาปใหญ่”

(สมาชิกหมายเลข 812356 : 2563)

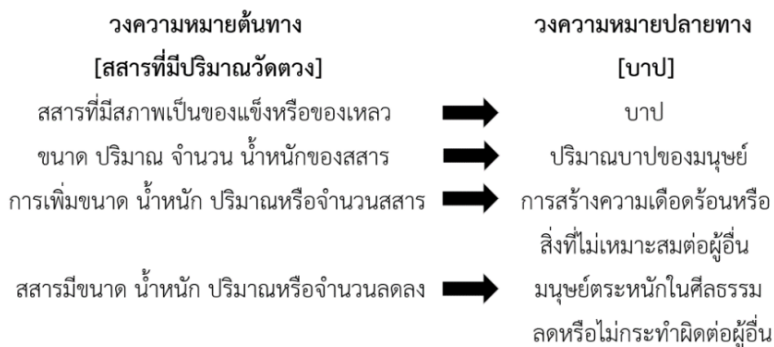
ตัวอย่างที่ 6 “ดวงจิตเป็นเสมือนบอลลูก หากมีตะกอน(บาป)มาก ...หากชำระจิตใจบ่อย ๆ...มันก็สามารถสกัดตะกอน(บาป)ออกไปจากจิตได้”

(al-Amyadh : 2565)

ตัวอย่างที่ 7 “มันจะส่งผลให้พลังงานลบ(บาป)สะสมเพิ่มในจิต จนตก ตะกอนเกิดตะกอน(บาป) สะสมในดวงจิต”

(al-Amyadh : 2565)

จากบริบทข้างต้น ปรากฏรูปคำอุปลักษณะที่แสดงการเปรียบเทียบบาป เป็นสสารที่มีปริมาณ วัดดวง สะท้อนให้เห็นว่าในมุมมองของผู้ใช้ภาษาไทย บาป เปรียบได้กับสสารที่มีสภาพเป็นของแข็งหรือของเหลวที่มีปริมาณ ขนาด น้ำหนัก และจำนวนแตกต่างกันไป สื่อให้เห็นว่า หากใครกระทำความผิด ขัดต่อหลักศาสนา สร้างความเดือดร้อน ไม่สบายกายไม่สบายใจแก่ผู้อื่นมากเพียงใด เปรียบได้กับ จำนวนหรือปริมาณของบาปมากขึ้นเท่านั้น ในขณะที่ หากมนุษย์ตระหนักหรือ ลดและไม่กระทำความผิดต่อผู้อื่น ปริมาณบาปอาจมีขนาดหรือปริมาณที่ลดลงและหมดไป ผู้วิจัยพิจารณาว่า รูปคำอุปลักษณะที่ปรากฏสะท้อน อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ ของผู้ใช้ภาษาที่มองว่า [บาป คือ สสารที่มีปริมาณวัดดวง] โดยเกิดจาก กระบวนการถ่ายโยงความหมายหรือเชื่อมโยงคุณสมบัติบางประการที่มีความ คล้ายคลึงกันจากแบบเปรียบหรือ วงความหมายต้นทางคือ “สสารที่มีปริมาณ วัดดวง” ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบหรือวงความหมายปลายทาง คือ “บาป” รายละเอียด ดังแบบจำลองความคิดเชิงเปรียบเทียบหรืออุปลักษณะเชิงมนทัศน์ในระบบ ปรัชญาผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แบบจำลองอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ [บาป คือ สสารที่มีปริมาณวัดดวง]
ในระบบปริชน

แบบจำลองกระบวนการคิดเชิงเปรียบเทียบ อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ [บาป คือ สสารที่มีปริมาณวัดดวง] แสดงการเชื่อมโยงคู่ความสัมพันธ์ระหว่าง มโนทัศน์ พบว่า ในมุมมองผู้ใช้ภาษาไทย บาปเปรียบเป็นสสารที่มีสภาพเป็นของแข็งหรือของเหลว ปริมาณบาปของมนุษย์เปรียบเป็นขนาด ปริมาณ จำนวน น้ำหนักของสสาร การสร้างความเดือดร้อนหรือสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อผู้อื่นเปรียบเป็นการเพิ่มขนาด น้ำหนัก ปริมาณหรือจำนวนสสาร และการที่มนุษย์ตระหนักในศีลธรรมลดหรือไม่กระทำความผิดต่อผู้อื่นเปรียบได้กับสสารมีขนาด น้ำหนัก ปริมาณหรือจำนวนที่ลดลง อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ที่ปรากฏสื่อให้เห็นว่าบาปเป็นสิ่งที่มนุษย์สัมผัส รับรู้ สามารถวัดดวงขนาด ปริมาณ และสามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระทำความผิดที่ไม่พึงประสงค์ของมนุษย์

2. อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ [บาป คือ พืช]

อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ [บาป คือ พืช] เป็นมนทัศน์ที่เกิดจากการนำคำที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับพืช ได้แก่ ลักษณะต้นพืช การเจริญเติบโต การเพาะปลูก ผลิตผล และการทำลาย มาใช้เป็น อุปลักษณ์พบจำนวน 34 รูปคำ คิด

เป็นร้อยละ 21.51 เช่น หยั่งราก ฝังราก รากลึก ราก เมล็ดบาป ปลุก งอก ตัตราก ตาลยอดด้วน เมล็ดพันธุ์ ฝังลึก ถอนราก ถอนโคน วัชพืช ต้นบาปเติบโต ชุตราก งอกงาม ผลบาป หวานเมล็ดบาป ฯลฯ รูปคำอุปลักษณะที่ปรากฏเป็นการทำความเข้าใจสภาพหรืออุปลักษณะของบาปผ่านมโนทัศน์พืชให้เข้าใจและรับรู้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8 “บาปเหมือนวัชพืชที่ไร้ค่า ไม่ต้องตั้งใจปลูกก็งอกขึ้นเอง แถมยังชุตรากถอนโคนกำจัดให้หมดสิ้นไปได้อีก”

(สมาชิกหมายเลข 5638102 : 2563)

ตัวอย่างที่ 9 “...จะเป็นไปได้ไหมว่าศาสนาเกิดขึ้นมาเพราะมีหน้าที่หย่อนเมล็ดพันธุ์ 2 เมล็ด ให้เข้าไปสู่ที่เรียกกันว่าจิตใจ เมล็ดแรกที่หย่อนเข้าไปคือการหย่อนเมล็ดพันธุ์ความกลัว โดยให้ชื่อเมล็ดแรกนี้ชื่อว่าเมล็ดบาปให้มนุษย์นั้นมีความกลัวบาป และเมื่อเมล็ดบาปนั้นหยั่งรากฝังลึกในจิตใจแล้ว ก็หย่อนเมล็ดที่ 2 นั้นเข้าไป...”

(สมาชิกหมายเลข 7047792 : 2564)

ตัวอย่างที่ 10 “เราคุยกับคนที่ไม่ถูกจริต สัญญาต่างกัน การหมายรู้อาจแตกต่างกัน เราแหยบาย เออถ้าคุยกับคนนี้ บาปธรรมอกุศลกรรมต้องงอกงามแน่นอน ไม่ดี ๆ เลิกคบค้าสมาคม”

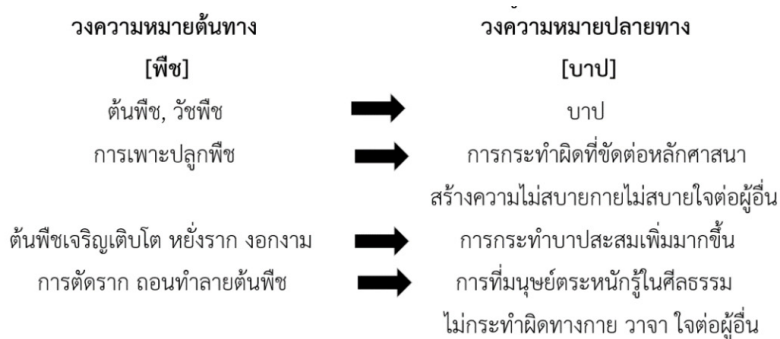
(อริยสัจ : 2565)

ตัวอย่างที่ 11 “บาปอกุศลที่...ตัตรากขาด แล้ว ทำให้เป็นเหมือนตาลยอดด้วน ทำให้ไม่มี ไม่ให้เกิดอีกต่อไปเป็นธรรมดา”

(satanmipop : 2565)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏรูปคำอุปลักษณะพืชในบริบทการสื่อสารสื่อมุมมองของผู้ใช้ภาษาไทยที่เปรียบบาปเป็นต้นพืชที่สามารถเกิดขึ้น เติบโต ฝังราก แตกกิ่ง และขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด แต่ทั้งนี้ บาปเป็นพืชที่ไม่สร้าง

ประโยชน์หรือคุณค่าใดแก่มนุษย์ เหมือนกับวัชพืชที่หยั่งราก สร้างความเสียหาย ขัดขวางความเจริญงอกงามของต้นไม้ จึงต้อง ขุดราก ตัดราก หรือถอนโคนให้ต้นบาปนี้ออกไปจากชีวิตของมนุษย์ รูปคำอุปลักษณ์ที่พบสะท้อนอุปลักษณ์เชิงมนโฑทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มองว่า [บาป คือ พืช] โดยเกิดจากกระบวนการถ่ายโยงความหมายเชื่อมคุณสมบัติบางประการที่มีความคล้ายคลึงกันจากแบบเปรียบ หรือวงความหมายต้นทางคือ “พืช” ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบ หรือวงความหมายปลายทาง คือ “บาป” รายละเอียดดังแบบจำลองความคิดเชิงเปรียบเทียบในระบบปริชาณผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

ภาพที่ 2 แบบจำลองอุปลักษณ์เชิงมนโฑทัศน์ [บาป คือ พืช] ในระบบปริชาณ

แบบจำลองกระบวนการคิดเชิงเปรียบเทียบ อุปลักษณ์เชิงมนโฑทัศน์ [บาป คือ พืช] แสดงการเชื่อมโยงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างมนโฑทัศน์ในระบบ ปริชาณ กล่าวคือ บาปเปรียบเป็นต้นพืชหรือวัชพืช การกระทำผิดที่ขัดต่อหลักศาสนา สร้างความไม่สบายกายไม่สบายใจต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ เปรียบเป็นการเพาะปลูกพืช การกระทำบาปสะสมเพิ่มมากขึ้นเปรียบเหมือนกับการที่ต้นพืชเจริญเติบโต หยั่งรากลึกและงอกงาม และการที่มนุษย์ตระหนักรู้ในศีลธรรม ไม่กระทำผิดทางกาย วาจา ใจต่อผู้อื่นหยุดสร้างบาปเปรียบเป็นการตัดราก ถอนทำลายต้นพืช

3. อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ สิ่งสกปรก]

อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ สิ่งสกปรก] เป็นมนทัศน์ที่เกิดจากการนำคำที่อยู่ใน วงความหมายเกี่ยวกับสิ่งสกปรก ลักษณะของสิ่งสกปรก และการจัดสิ่งสกปรกมาใช้เป็น อุปลักษณะเพื่อทำความเข้าใจมนทัศน์บาป ผลการวิเคราะห์พบรูปคำอุปลักษณะสิ่งสกปรกจำนวน 28 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 17.72 เช่น ล้างบาป คราบสกปรก เลอะโคลน คราบบาป จัดคราบบาป ชะล้าง โคลน บาป บาปสกปรก โสมม ของสกปรก ชำระความสกปรก ลบบาป ลบล้างบาป ขยะ (บาป) เประเปื้อน ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 12 “เราเกิดมาก็ตกอยู่ในการบาปให้เราทำดีเท่าไรก็ไม่สามารถลบล้างบาปได้ เหมือนเราตกอยู่ในบ่อโคลน (โคลนหมายถึงบาป) ให้เอาน้ำมาล้างเท่าไรเราก็ยังเลอะโคลนอยู่ดี”

(สมาชิกหมายเลข 977612 : 2556)

ตัวอย่างที่ 13 “...ทานทนอยู่ได้ เขาจะรีบหนีไปที่ ๆ เขาคิดว่าสมควรอยู่ ก็คืออนรกนั่นเอง เพราะเขาได้เห็นบาปอันน่ารังเกียจโสมม”

(henryanddoky : 2556)

ตัวอย่างที่ 14 “น้ำได้หลังไหลออกมาจากบาดแผลนี้ เพื่อชะล้างคราบของบาป”

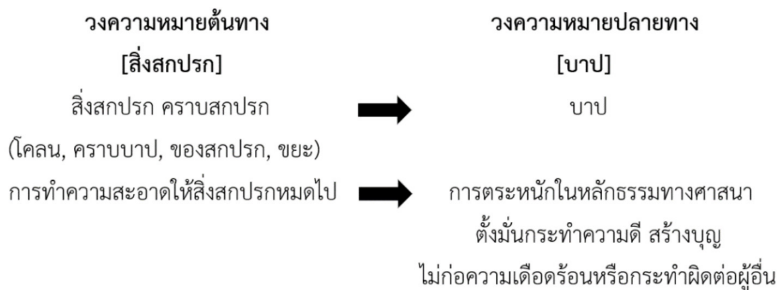
(a little sheep : 2558)

ตัวอย่างที่ 15 “มัจจุราช ซึ่งเป็นตัวแทนของพระเจ้า เป็นผู้ตัดสินความเมื่อคราบสกปรกแห่งบาปจะถูกขจัดออกไปแล้ว ทำให้คนที่ไม่เหมาะสมที่เขาจะอยู่อีกต่อไป”

(สมาชิกหมายเลข 1354130 : 2560)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏรูปคำอุปลักษณะสิ่งสกปรก สะท้อนมุมมองของผู้ใช้ภาษาที่เปรียบบาปเป็นสิ่งสกปรก สิ่งปฏิญูที่สร้างความหม่นหมอง

ความไม่บริสุทธิ์แก่กายและใจมนุษย์ เป็นสิ่งที่ต้องลบล้างหรือขจัดออกไปด้วยการยึดมั่นในคำสอนทางศาสนา สร้างบุญ ทำความดี และไม่กระทำในสิ่งที่สร้างความเดือดร้อน อันตรายแก่ผู้อื่น บาปในมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ รูปคำอุปลักษณะที่พบ สะท้อนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [บาป คือ สิ่งสกปรก] เกิดจากกระบวนการถ้อยความหมายเชื่อมคุณสมบัติบางประการที่มีความคล้ายคลึงกันจากแบบเปรียบเทียบหรือวงความหมายต้นทางคือ “สิ่งสกปรก” ไปยัง สิ่งที่ถูกเปรียบหรือวงความหมายปลายทาง คือ “บาป” ให้สื่อความกระจ่างชัด รายละเอียด ดังแบบจำลองความคิดเชิงเปรียบเทียบในระบบปริชาณผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แบบจำลองอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [บาป คือ สิ่งสกปรก] ในระบบปริชาณ

แบบจำลองความคิดเชิงเปรียบเทียบ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [บาป คือ สิ่งสกปรก] แสดงการเชื่อมโยงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์สิ่งสกปรกและมโนทัศน์บาปในระบบปริชาณ กล่าวคือ บาปเปรียบเป็นสิ่งสกปรก คราบสกปรก หรือสิ่งปฏิญ์ต่าง ๆ ดังสะท้อนจากรูปคำ โคลน คราบบาป ของสกปรก ขยะ และการตระหนักในหลักธรรมทางศาสนา ตั้งมั่นกระทำความดี สร้างบุญ ไม่สร้างความเดือดร้อนหรือกระทำผิดต่อผู้อื่นเปรียบเทียบเป็นการทำความสะอาดให้สิ่ง

สกปรกหมดไป การนำรูปคำในวงความหมายเกี่ยวกับสิ่งสกปรกมาใช้เป็นอุปลักษณ์นอกจากแสดงให้เห็นสภาพหรือลักษณะของบาปเด่นชัดแล้ว ยังสื่อว่าผู้ใช้ภาษามีมุมมองเชิงลบต่อบาป เพราะเป็นสิ่งที่สร้างความขุ่นมัว ความทุกข์ และความไม่สบายกายไม่สบายใจ จึงต้องขจัดหรือทำให้หายไปเพื่อให้ชีวิตมีความสุข

4. อุปลักษณ์เชิงมนโฑศน์ [บาป คือ โรค]

อุปลักษณ์เชิงมนโฑศน์ [บาป คือ โรค] เป็นมนโฑศน์ที่เกิดจากการนำคำที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับโรค อาทิ ชื่อโรค คำบอกอาการ ผลของโรค และการรักษา มาเปรียบเทียบกับมนโฑศน์บาป พบรูปคำอุปลักษณ์โรคจํานวน 21 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 13.29 เช่น โรคร้าย โรคบาปเยียววารักษา บาปเรื้อรัง พิษของโรคร้าย (พิษบาป)แล่นเข้าสู่หัวใจ บำบัด บาปทุเลาแก้(รักษา)บาป เครื่องเยียววา ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16 “บาปทุกชนิดเมื่อเป็นทุกข์กลับใจก็จะได้รับการอภัย แต่คนที่ทำบาปแล้วไม่เห็นว่สิ่งทีตนทำนั้นเป็นบาป คนเหล่านี้น้ยากจะเยียววารักษา”

(a little sheep : 2557)

ตัวอย่างที่ 17 “พระศาสนจักรสอนว่บาปหนักนั้นต้องการศีลแก้บาปเป็นเครื่องเยียววา”

(สมาชิคหมายเลข 1190412 : 2557)

ตัวอย่างที่ 18 “การกิน ยาระงับปวด ต่างก็ไม่สามารถขจัดโรคร้ายแห่งความผิดบาปได้เลย และเมื่อพิษของโรคร้ายแล่นเข้าสู่หัวใจก็ต้องพบกับจุดจบของชีวิตแน่นอน...”

(สมาชิคหมายเลข 1727388 : 2558)

รูปคำอุปลักษณะที่ปรากฏ สะท้อนมุมมองของผู้ใช้ภาษาไทยที่เปรียบ
 บาบเป็นโรค โดยเชื่อมโยงลักษณะเด่นของโรคคือภาวะความผิดปกติในร่างกาย
 ร้ายแรงที่เกิดจากเชื้อโรคบางชนิดหรือการเสื่อมของอวัยวะในร่างกายที่ยากต่อ
 การรักษา เป็นผลทำให้ร่างกายมนุษย์อ่อนแอ เจ็บป่วย และอาจถึงแก่ชีวิต มา
 ทำความเข้าใจเชิงเปรียบเทียบกับผลกระทบที่ได้รับจากการเป็นบาป เนื่องจาก
 บาปเป็นการกระทำทางกาย วาจา ใจที่ผิดต่อหลักคำสอนทางศาสนา ส่งผลให้ผู้
 กระทำเกิดความทุกข์กาย ไม่สบายใจ บาปจึงเปรียบเป็นโรคร้ายที่ส่งผลกระทบ
 เชิงลบต่อกายและใจของมนุษย์ จึงต้องบำบัดหรือรักษาให้หายไป สะท้อน
 อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ โรค] เกิดจากกระบวนการถ่ายทอดความหมาย
 เชื่อมคุณสมบัติบางประการที่มีความคล้ายคลึงกันจากแบบเปรียบหรือวงความ
 หมายต้นทางคือ “โรค” ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบหรือวงความหมายปลายทาง คือ
 “บาป” ให้สื่อความกระจ่างชัด รายละเอียดดังแบบจำลองความคิดเชิงเปรียบ
 เทียบในระบบปริชานผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

ภาพที่ 4 แบบจำลองอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ โรค] ในระบบปริชาน

แบบจำลองกระบวนการคิดเชิงเปรียบเทียบ อุปลักษณะเชิงมนทัศน์
 [บาป คือ โรค] แสดงการเชื่อมโยงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างมนทัศน์ พบว่า

ผู้ใช้ภาษาไทยเปรียบบาปเป็นโรคที่ส่งผลร้ายต่อร่างกายของมนุษย์ ผลที่ได้รับจากบาป คือ ความไม่สบายกายไม่สบายใจ กลัวและละอายต่อสิ่งที่กระทำเปรียบเป็นการเจ็บป่วยหรือผลกระทบจากโรค การตั้งสติ หยุดและไม่กระทำบาป คือ การตระหนักรู้ในศีลธรรมไม่เบียดเบียนหรือทำความผิดต่อผู้อื่นเปรียบเป็นการรักษาโรค การนำมโนทัศน์โรคมาอธิบายมโนทัศน์บาปสะท้อนมุมมองว่า บาปเป็นสิ่งที่ไม่พึงปฏิบัติ เพราะเป็นสิ่งที่ส่งผลเสียต่อมนุษย์เช่นเดียวกับโรคที่ทำให้มนุษย์เจ็บป่วย

5. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [บาป คือ ไฟ]

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [บาป คือ ไฟ] เป็นมโนทัศน์ที่เกิดจากการนำคำที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับไฟ ได้แก่ คำเรียกไฟ คำแสดงอาการของไฟ คำแสดงสภาพของไฟ และผลกระทบจากไฟ มาเปรียบเทียบเพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์บาป จากการวิเคราะห์พบรูปคำอุปลักษณ์ไฟจำนวน 14 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 8.86 เช่น ไฟบาป บาปเผา บาปร้อน ดับ (ไฟบาป) ลูกไหม้ ร้อนรุ่ม หุนหุราย ร้อนรน ฯลฯ ดังตัวอย่างรูปคำในบริบท

ตัวอย่างที่ 19 “ร้อนรนในหัวใจ ถูกไฟบาปเผาจนทรมานจะแะอยู่แล้ว”

(you4lucky : 2560)

ตัวอย่างที่ 20 “พระพุทธธรรม จนเกิดดวงตา ญาณ ปัญญา แสงโพธิญาณดับกองทุกข์บาป”

(สมาชิกหมายเลข 6112918 : 2564)

รูปคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากไฟ มาทำความเข้าใจกับผลของบาปที่มีต่อกายและใจของมนุษย์ ดังนั้น ไฟและบาปจึงมีลักษณะเด่นเหมือนกันคือ สิ่งที่สร้างความทรมาน ความไม่สบายกายไม่สบายใจ เป็นต้นว่า ไฟ คือ พลังงานความร้อนหากสัมผัสที่ร่างกาย จะทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกแสบร้อนทรมาน ในขณะเดียวกัน ผู้ที่

กระทำความผิด เมื่อกระทำความผิดที่ไม่ดีแล้วจะส่งผลให้กายและใจไม่มีความสุข เพราะ ภาระงานมากมาย เกรงกลัวในความผิด ดังนั้น บาปจึงเป็นสิ่งที่ต้องทำให้ดับมอดลง เพื่อให้ชีวิตมีความสุข ด้วยการสร้างบุญ ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมทางศาสนา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น จึงสะท้อนอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ ไฟ] เกิดจาก กระบวนการถ่ายทอดความหมายเชื่อมคุณสมบัติบางประการที่มีความคล้ายคลึงกันจากแบบเปรียบเทียบ วงความหมายต้นทางคือ “ไฟ” ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือ วงความหมายปลายทาง คือ “บาป” ให้สื่อการรับรู้ที่ชัดเจนขึ้น รายละเอียดดัง แบบจำลองความคิดเชิงเปรียบเทียบในระบบปริชาณผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

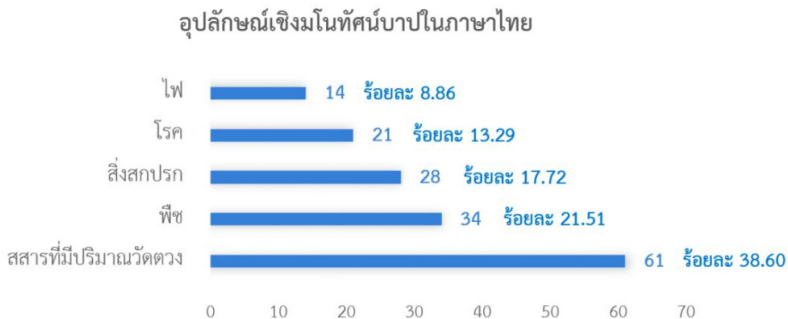

ภาพที่ 5 แบบจำลองอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ ไฟ] ในระบบปริชาณ

แบบจำลองกระบวนการคิดเชิงเปรียบเทียบ อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [บาป คือ ไฟ] แสดงการเชื่อมโยงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างมนทัศน์ในความคิดผู้ใช้ภาษา กล่าวคือ บาปเปรียบเป็นไฟที่แผดเผาทำลายมนุษย์ ความไม่สบายกายไม่สบายใจที่เกิดจากการทำความผิดเปรียบเป็นผลกระทบที่ได้รับจากไฟ การตระหนักในศีลธรรม ไม่กระทำความผิดเปรียบเป็นการดับไฟ อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ดังกล่าว สะท้อนมุมมองว่า บาปเป็นสิ่งที่สร้างความทรมานทางกายและใจเช่นเดียวกับไฟ ซึ่งเป็นพลังงานความร้อน ที่ผลาญเผาทำลายทุกสิ่ง

สรุปผล

ผลการศึกษารูปคำอุปลักษณะและอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ “บาป” ในภาษาไทย ในห้องสนทนา “ศาสนา” บนเว็บไซต์พันทิป พบรูปคำอุปลักษณะบาปจำนวน 158 รูปคำ สามารถจัดกลุ่มความหมาย รูปคำอุปลักษณะได้ 5 ความหมาย ได้แก่ สสารที่มีปริมาณวัดตวง พืช สิ่งสกปรก โรค และไฟ สะท้อนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อบาปใน 5 มโนทัศน์ เรียงลำดับตามการปรากฏ รูปคำอุปลักษณะจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [บาป คือ สสารที่มีปริมาณวัดตวง] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [บาป คือ พืช] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [บาป คือ สิ่งสกปรก] อุปลักษณะเชิง มโนทัศน์ [บาป คือ โรค] และ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [บาป คือ ไฟ] รายละเอียดดังภาพแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 6 แผนภูมิแสดงข้อมูลสรุปรูปคำอุปลักษณะและอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์บาปในภาษาไทย

จากภาพแผนภูมิข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามุมมองของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อบาปชัดเจนที่สุด คือ เปรียบเป็นสสารที่มีปริมาณวัดตวง เนื่องจากปรากฏรูปคำอุปลักษณะในกลุ่มข้อมูลมากที่สุดเป็นจำนวน 61 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 38.60 รองลงมาคือ เปรียบบาปเป็นพืช พบรูปคำอุปลักษณะจำนวน 34 รูปคำ คิดเป็น

ร้อยละ 21.51 และพบน้อยที่สุด คือ เปรียบบาปเป็นไฟ พบรูปคำอุปลักษณ์จำนวน 14 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 8.86 รูปคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏไม่เพียงเป็นหลักฐานทางภาษาแสดงการเปรียบเทียบแล้ว แต่ยังสะท้อนระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อมโนทัศน์บาปในแง่มุมที่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์บาปในภาษาไทย พบประเด็นเชิงอภิปราย 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก มโนทัศน์ที่สะท้อนจากกลุ่มความหมายของคำที่นำมาเปรียบเทียบกับบาปส่วนใหญ่เป็นมโนทัศน์ที่สื่อมุมมองในเชิงลบ เช่น มโนทัศน์สิ่งสกปรก มโนทัศน์โรค และมโนทัศน์ไฟ สื่อการให้ภาพด้านลบแก่บาป ในแง่ของการเป็นสิ่งไม่ดี น่ากลัว ให้โทษและอันตรายจึงต้องทำให้หายไปจากชีวิตมนุษย์ พิจารณาได้จากรูปคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับการทำความสะอาดสิ่งสกปรก เช่น ขจัดคราบบาป ชะล้าง ชำระความสกปรก ลบบาป ลบล้างบาป ฯลฯ รูปคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับการรักษาโรค เช่น เยียวยา รักษา บำบัด แก้(รักษา)บาป ฯลฯ และรูปคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับการดับไฟ อาทิ ดับ (ไฟบาป) เป็นต้น รูปคำสื่ออุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เหล่านี้ยืนยันให้เห็นว่า บาป เป็นสิ่งที่สร้างมลทิน ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ความไม่บริสุทธิ์แก่มนุษย์ สอดคล้องกับคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า “บรรพชิตควรละบาปทั้งปวงด้วยศีลสังวร ยังกุศลให้ถึงพร้อมด้วยสมณะและวิปัสสนาทั้งหลาย ยังจิตให้ผ่องแผ้วด้วยอรหัตผลนี้เป็นคำสอน คือ เป็นโอวาท คือ เป็นคำตักเตือนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย” (มูลนิธิศึกษาและเผยแพรพระพุทธศาสนา, 2562) จึงเห็นได้ว่า ในมุมมองของผู้ใช้ภาษาไทยและมุมมองในเชิงศาสนา บาป คือสิ่งที่ไม่พึงกระทำ ควรละเว้นให้ห่าง

ประการที่สอง การศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับศาสนาในภาษาไทย พบงานวิจัยของ วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2555) ที่ศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับกิเลส

นันทนา วงษ์ไทย (2555) ศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับความตาย ธนพล เอกพจน์ (2558) ทำวิจัยเรื่องอุปลักษณะความทุกข์ และงานวิจัยของเอกพล ดวงศรี (2561) ที่ศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับกรรม งานวิจัยเหล่านี้ศึกษาอุปลักษณะศาสนาในประเด็นที่แตกต่างกัน แต่ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานของผู้วิจัยบางประการ โดยเฉพาะการถ้อยความหมายด้วยการนำคำที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับไฟ สิ่งสกปรกหรือสิ่งปฏิกูล โรคภัยไข้เจ็บ พิษมาใช้เปรียบเทียบ การนำมโนทัศน์ดังกล่าวมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบยืนยันให้เห็นลักษณะร่วมทางความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มีมุมมองต่อกิเลส ความตาย ความทุกข์ กรรม และบาป ว่าเป็นสิ่งไม่ดีที่มนุษย์ต้องการหลีกเลี่ยงหรือขจัดให้หายไป

นอกจากนี้ในมุมมองตะวันตกพบการใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบบาปด้วยมโนทัศน์ที่ต่างจากสังคมไทย ซึ่งอาจมาจากปัจจัยความแตกต่างด้านประสบการณ์ ชุดความรู้ ความคิด ระบบสังคม และวัฒนธรรม ดังงานวิจัยของคุชซาร์ค (Kuczok, 2018) และโอไวเอร์ดู (Owiredu, 2021) ที่ศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับบาปในพระคัมภีร์ไบเบิล พบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาอังกฤษที่เปรียบเทียบเป็นภาระ (Carrying a Burden) สิ่งกีดขวางการเดินทาง (Impeding Progress During a Journey) หนี้ (Debt) ทาส (Slavery) ไม้บรรทัด (Ruler) ศัตรู (Enemy) พระราชา (King) เจ้านาย (Master) ผู้ปกครอง (Lord) แม่ (Mother) และเด็ก (Child) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าผู้ใช้ภาษาอังกฤษมีมโนทัศน์เหมือนกับผู้ใช้ภาษาไทยคือ เปรียบบาปเป็นคราบสกปรกหรือสิ่งเจือปน (Stain or Impurity) ดังตัวอย่างการใช้ภาษา “**Wash me thoroughly from my iniquity, and cleanse me from my sin**” “**I have made my heart clean; I am pure from my sin**” รูปคำอุปลักษณะที่ปรากฏคือ Wash (ล้าง) cleanse (ทำความสะอาด) clean (ทำความสะอาด) จึงเห็นได้ว่า ผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีมุมมองร่วมกันว่า บาปเป็นสิ่งไม่สะอาดที่ต้องชำระล้างให้หมดไปเพื่อให้กายและใจบริสุทธิ์

ประการสุดท้าย ผู้วิจัยพิจารณาว่า การศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ดำรงหรืองานวิจัยบางเรื่องเรียกในชื่อ “ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์” หรือในภาษาอังกฤษ คือ “Conceptual Metaphor Theory (CMT)” แม้การศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวทางดังกล่าวจะมีอายุราว 40 ปีแล้ว แต่ยังได้รับความสนใจจากนักภาษาทั่วโลกจนกระทั่งปัจจุบัน ศุภชัย ต๊ะวิชัย (2561) ทำวิจัยเรื่อง “สถานภาพงานวิจัยอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ในภาษาไทย” มุ่งศึกษารวบรวม และสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า ในวงวิชาการทางด้านภาษาและภาษาศาสตร์ ประเทศไทยปรากฏงานวิจัยที่วิเคราะห์อุปลักษณ์ตามแนวคิดของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) มากถึง 80 เรื่อง สะท้อนให้เห็นแนวโน้มและความนิยมในการศึกษา อุปลักษณ์ และยืนยันให้เห็นประสิทธิภาพของทฤษฎีดังกล่าวที่ใช้เป็นเครื่องมือไขให้เห็นระบบความคิดมนุษย์ในกลุ่มสังคมต่าง ๆ ผ่านการวิเคราะห์ภาษาเชิงเปรียบเทียบหรือรูปคำอุปลักษณ์ ดังงานวิจัยนี้ ผลการวิเคราะห์รูปคำอุปลักษณ์สะท้อนให้เห็นมนทัศน์เชิงเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อบาปในประเด็นที่น่าสนใจหลายแง่มุม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์พบข้อเสนอนแนะการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์บาปในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน ความรู้จากการวิจัยสามารถปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาศาสตร์ วรรณคดี ภาษาศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม ในประเด็นการวิเคราะห์ภาษาและความหมายเพื่อเข้าถึงและเรียนรู้มนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคม

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากตัวบทประเภทสื่อออนไลน์ ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อขยายมุมมองอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ศน์บาปในสังคมไทยให้ชัดเจนขึ้น ควรมีการศึกษาจากตัวบทประเภทหนังสือธรรมะ หรือคัมภีร์ทางศาสนาเพิ่มเติม รวมทั้งหากมีการศึกษาเปรียบเทียบมนทัศน์ศน์บาปในต่างมุมมองศาสนา จะทำให้เห็นลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันของอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ศน์บาปในระดับพุทธสังคม

บรรณานุกรม

- จันทิมา อังคพณชกิจ อธิชาติ โจนะหัตดิน และทรงพล อินทเศียร. (2563).
ภาษา การสื่อสาร และ โรคซึมเศร้า : การสำรวจเบื้องต้นเพื่อความ
เข้าใจโรคซึมเศร้าและผู้มีภาวะซึมเศร้าในสังคมไทย. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์ พริ้นติ้ง.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2548). อุปลักษณ์ตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน.
วารสารศิลปศาสตร์, 5(1), 1-16.
- ธนพล เอกพจน์. (2558). อุปลักษณ์ความทุกขในภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ธนพล เอกพจน์และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2562). “[สิ่ว คือ ข้าศึกศัตรู] : อุปลักษณ์
เชิงมนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในห้องสนทนาเกี่ยวกับความงามบน
เว็บไซต์พันทิปดอทคอม. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์,
36(1), 32-66.
- ธนพล เอกพจน์ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และปานปั้น ปลั่งเจริญศรี. (2563).
[ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือ ศัตรู] : การศึกษาอุปลักษณ์เชิง
มนทัศน์ของคนไทย ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน. วารสารภาษา
ศาสนาและวัฒนธรรม, 9(1), 1-37.

- นวรพรรณ พันธุมธา. (2555). *คลังคำ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2555). อุปลักษณะเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับความตาย
ในภาษาไทย. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 31(1), 43-64.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสนา: ฉบับ
ประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พันทิป. (2565). *ห้องศาสนา*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/forum/religious>
- พิชญาวี ทองกลาง และทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2564). อุปลักษณะเชิงมนทัศน์
ครุตามมมมอรรถศาสตร์ ปริชานในเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับครู.
วารสารราชพฤกษ์, 19(3), 72-81.
- มิรินดา บุรุงโรจน์. (2548). *อุปลักษณะเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลง
ลูกทุ่งไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา. (2562). *โอวาทของพระพุทธเจ้าทั้ง
หลาย*. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.dhammadhome.com/webboard/topic/5612>
- รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม. (2551). *อุปลักษณะที่นักการเมืองใช้: การศึกษาตาม
แนวอรรถศาสตร์ปริชานและวจนปฏิบัติศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รวิวรรณา เพ็ชรกิจ. (2551). *การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษา
ไทยตามแนวปริชานศาสตร์และวจนปฏิบัติศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุขฎิบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกต. (2555). *กิเลส: การศึกษาอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ใน
ภาษาไทย*. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 19(2), 24-41.

ศุภชัย ต๊ะวิชัย. (2561). สถานภาพงานวิจัยอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ในภาษาไทย.

วารสารอักษรศาสตร์, 40(2), 202-254.

สมาชิกหมายเลข 1157092. (2562). เมื่อสารภาพบาปต่อพระเจ้าผู้ประเสริฐ

แล้ว ไม่ต้องรับผลบาปอีก. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก [https://](https://pantip.com/topic/38549514/comment8)

pantip.com/topic/38549514/comment8

สมาชิกหมายเลข 1190412. (2557). การช่วยตัวเองเป็นบาปหรือไม่. สืบค้น

เมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/41434436>

สมาชิกหมายเลข 1293090. (2557). ผู้ที่ไม่ทำทาน แต่ทำบุญประเภทอื่นๆ

จะมีโอกาสเกิดมารวยไหมครับ. สืบค้น เมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก

<https://pantip.com/topic/31931894/comment2>

สมาชิกหมายเลข 1354130. (2560). กฎแห่งกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด

ตอน "ผู้ผ่านยมโลก"- สูดท้ายบวชเป็นพระ. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม

2565, จาก <https://pantip.com/topic/35970414/comment1>.

สมาชิกหมายเลข 1727388. (2558). คำพยานชีวิต อดีตดาวโป๊. สืบค้นเมื่อ

1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/33475081>

สมาชิกหมายเลข 3173554. (2559). เคยกลัวจะตกนรกไหม?. สืบค้นเมื่อ 1

มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/35456580>

สมาชิกหมายเลข 4258283. (2563). ถ้าเราอโหสิกรรมแล้ว คนชั่วไม่ต้องรับ

โทษเลยหรือครับ. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก [https://](https://pantip.com/topic/39988529)

pantip.com/topic/39988529

สมาชิกหมายเลข 5638102. (2563). บุญทำยาก บาปเกิดเอง. สืบค้นเมื่อ 1

มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/39545789>

สมาชิกหมายเลข 6112918. (2564). วิธีเจริญอนิจจังสัญญาอย่างไร. สืบค้น

เมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/40432671>

- สมาชิกหมายเลข 7047792. (2564). *ชีวิตคืออะไร เราเกิดมาทำไม อะไรคือจุดมุ่งหมายของชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/31884601>
- สมาชิกหมายเลข 721391. (2558). *ฆ่า กับ สั่งให้ฆ่า ใครบาปครับ*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/34280750/comment3>
- สมาชิกหมายเลข 812356. (2563). *สำเร็จความใคร่ใช้รูปคนที่มีแฟนอยู่แล้ว บาปไหม ?*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/40197428/comment7>
- สมาชิกหมายเลข 977612 . (2556). *เป็นไปได้หรือไม่ครับ ที่พระเจ้าในศาสนาคริสต์ก็คือธรรมชาติในศาสนาพุทธนี้แหละ*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/31197775/comment2-3>
- สาธิต ทรงทรัพย์. (2564). *อุปลักษณะเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับเมียหลวงและเมียน้อยในละครโทรทัศน์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- หทัยวรรณ มณีวงษ์. (2555). *อุปลักษณะที่เกี่ยวกับผู้ชายและผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งอีสาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- หัดฝน. (2560). *การเป็นพระพุทธเจ้า จำเป็นไหมที่จะต้องทำบาป*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/36088006>
- อริยสัจ. (2565). *ว่าด้วยธรรมทั้งปวง แต่คำนี้ ว่าด้วยไม่ได้อย่างแน่นอน ?*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/41348947>
- อำนาจ ปักษาสุข. (2559). *มนุอุปลักษณะเกี่ยวกับบุญในภาษาไทย: กรณีศึกษา กลุ่มสาธารณะในเฟซบุ๊ก*. การประชุมวิชาการระดับชาติ SMARTS ครั้งที่ 6 อัตลักษณ์แห่งเอเชีย. 17 มิถุนายน 2559 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์.

อุษา พฤตชัยวิบูลย์. (2544). การศึกษาอุปลักษณะเรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณคดีปริทัศน์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

เอกพล ดวงศรี. (2561). กรรม : อุปลักษณะเชิงมนต์ที่สะท้อนความเชื่อในสังคมไทย. วารสารวิจัยและพัฒนา, 10(1), 86-102.

a little sheep. (2557). บาปผิดต่อพระจิตเจ้า...ทางสายหลักสู่ นรก. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/32985291>

a little sheep. (2558). วิดีโอและบทภาวนาสำหรับคริสตชน โดย a little sheep. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/34040093>

al-Amyadh. (2565). ประสบการณ์ โดน กิเลส รุม. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/41136838>

atmnumbe. (2556). ครั้งแรกที่ฆ่าสัตว์และครั้งต่อไปรู้สึกยังไงครับ. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/30787182/comment15>

henryanddoky. (2556). ความสงสัยเล็กๆเกี่ยวกับศาสนาคริสต์. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/30254447>

Nokkaew. (2560). รวม 7 เรื่องบน Pantip.com ที่หลายคนยังไม่เคยรู้มาก่อน. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.mangozero.com/7-things-you-dont-know-about-pantip/>

satanmipop. (2565). สัตว์. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/41260352>

- you4lucky. (2560). *หนังสือธรรมะใกล้ตัว ฉบับที่ 66*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <https://pantip.com/topic/36012440>
- Kuczok, M. (2018). The biblical metaphors of sin: a cognitive-semantic perspective on the English version of the Bible. *Journal of Linguistica Silesiana*. 39, 171-186. Retrieved from https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/6511/1/Kuczok_The_biblical_metaphors_of_sin.pdf
- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphor we live by*. Chicago and London: University of Chicago Press.
- Owiredu, C. (2021, June). Sin is a person: some ontological metaphors in the Bible. *Journal of Acta Theologica*. 41(1). 87-100. Retrieved from http://www.scielo.org.za/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1015-87582021000200006